

Fairtrade Katoen

Achtergrond

Katoen wordt verbouwd in meer dan 80 landen door naar schatting 100 miljoen boeren. Het overgrote deel van deze boeren is kleinschalig en leeft onder de armoedegrens. Katoenboeren bewerken gemiddeld 2 tot 3 hectare grond. Een deel van die grond wordt gebruikt om katoen te verbouwen, op het andere deel wordt voedsel verbouwd. De oogst van katoen gebeurt nog grotendeels handmatig.

Fairtrade minimumprijs en premie zorgen voor verbeterde levensomstandigheden

Katoenprijzen fluctueren hevig en zijn in absolute termen gedaald sinds de jaren tachtig van de vorige eeuw. Subsidies voor katoenboeren in rijke landen houden de prijzen kunstmatig laag, katoenboeren in Azië en Afrika kunnen hier niet tegen concurreren. Verder worden de prijzen negatief beïnvloed door concurrentie met andere vezels. Momenteel is de prijs van katoen echter sterk gestegen zoals voor de meeste grondstoffen. Voor biologische katoen is meer vraag dan aanbod, dit is een reden voor deze prijsstijging, daarbij komen ook nog de stijging van de productie- en logistieke kosten. Helaas komen deze prijsstijgingen vaak niet ten goede aan de boeren aan het begin van de keten.

Om katoenboeren te beschermen tegen lage prijzen is er een [Fairtrade minimumprijs](#). Deze prijs werkt als een vangnet. Als de marktprijs lager is dan de minimumprijs, dan geldt de minimumprijs. Als de marktprijs hoger is dan de minimumprijs, dan wordt uiteraard de marktprijs betaald.

Daarnaast ontvangen katoencoöperaties een [Fairtrade premie](#). De boerenleden van de coöperatie beslissen gezamenlijk hoe de premie besteed wordt. Katoenboeren gebruiken een gedeelte van de premie om hun productie te verbeteren door bijvoorbeeld productiemiddelen aan te schaffen, zoals gereedschap of kunstmest. Ook wordt er in de gemeenschap geïnvesteerd. Hierbij gaat het met name om gezondheidszorg, onderwijs en schoon water. Tijdens de coronacrisis werd het geld ook ingezet om verspreiding van het virus te voorkomen door de aanschaf van zeep, emmers, desinfectiegel en mondkapjes.

Bescherming mens & milieu

Veel Fairtrade katoen wordt biologisch verbouwd. Wel 70 tot 75%. Maar ook voor niet-biologische katoen kent Fairtrade strenge milieumaatregelen. Het verbouwen van katoen heeft namelijk grote negatieve gevolgen voor het milieu door het gebruik van herbiciden en pesticiden, die katoen tegen onkruid en ziektes beschermen.

Bescherming mens & milieu

Uit onderzoek is gebleken dat 5% van alle pesticiden die verkocht worden in de wereld naar de katoenteelt gaat. Voor insecticiden is dit percentage zelfs 14%¹. Dit leidt onder meer tot een verslechtering van de bodemkwaliteit, besmetting van grondwater, resistentie van ongedierte en negatieve effecten op de biodiversiteit. Verder leiden onveilige opslag van pesticiden, onvoldoende of geen beschermende kleding, en gebrek aan training hoe veilig om te gaan met chemicaliën, tot gezondheidsproblemen. Katoenboeren en werknemers krijgen klachten zoals hoofdpijn, misselijkheid en verlies van bewustzijn.

Fairtrade heeft een heel aantal milieustandaarden die bovengenoemde effecten tegengaan. Boeren worden getraind hoe ze om moeten gaan met pesticiden. Dit leidt tot verminderd gebruik en veilige opslag van pesticiden, herbiciden en gevaarlijke chemicaliën. Er is ook een aantal chemicaliën dat helemaal niet gebruikt mag worden. Verder vindt er een geïntegreerde bestrijding van ziekten en plagen plaats (Integrated Pest Management, IPM). Dit is een duurzame methode om door met elkaar samenhangende maatregelen ziekten en plagen te voorkomen en te beheersen. Ook zijn er eisen ten aanzien van efficiënt watergebruik, het instellen van bufferzones rondom wateroppervlakten en hergebruik van afval. Gebruik van Genetisch Gemodificeerde Organismes (GGOs) is niet toegestaan.

Samenwerking is de motor voor vooruitgang

Fairtrade werkt met kleinschalige boeren die zich hebben georganiseerd in boerencoöperaties². Samenwerking is voor deze boeren cruciaal om vooruit te komen en Fairtrade ondersteunt ze om hun organisaties sterker te maken. Samen sta je sterker dan alleen. Katoenboeren opereren op zo'n kleine schaal dat elke vorm van samenwerking voordeel oplevert en de kosten drukt: gezamenlijke inkoop van kunstmest en bestrijdingsmiddelen, gecombineerd transport van katoen. Ook heeft een groep een betere onderhandelingspositie dan een individuele boer. Maar ook het samen zoeken naar oplossingen voor problemen, het uitwisselen van nieuwe productiemethoden en simpelweg het delen van elkaars wel en wee, zijn belangrijke voordelen van samenwerking.

Lokale Fairtrade teams ondersteunen katoenboeren

In Afrika en Azië bieden actieve [lokale Fairtrade teams](#) ondersteuning aan coöperaties en boeren op onderwerpen zoals management, financieel beleid, productiviteit en kwaliteit. Ook rollen ze allerlei programma's uit op het gebied van klimaatverandering, gender, jongeren en kinderarbeid. Dit zijn investeringen voor de lange termijn om structurele veranderingen en duurzaamheid te ondersteunen.

1. Cottons-chemical-addiction-FINAL-LOW-RES-2017.pdf (pan-uk.org)

2. Boeren die nog niet democratisch georganiseerd zijn kunnen een partnerschap aangaan met een organisatie (NGO of exporteur) om in de loop van de tijd een coöperatie te vormen.

